Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (първи състав)

9 ноември 2017 година*

„Преюдициално запитване — Производство по несъстоятелност — Регламент (ЕО) № 1346/2000 — Компетентна юрисдикция — Иск за нелоялна конкуренция, предявен в производство по несъстоятелност — Иск, предявен от дружество със седалище в друга държава членка, срещу приобретателя на част от дейността на дружеството в производство по несъстоятелност — Иск, който няма връзка с производство по несъстоятелност, или иск, произтичащ пряко от това производство и тясно свързан с него“

По дело C-641/16

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Cour de cassation (Франция) с акт от 29 ноември 2016 г., постъпил в Съда на 12 декември 2016 г., в рамките на производство по дело

Tünkers France,

Tünkers Maschinenbau GmbH

срещу

Expert France,

СЪДЪТ (първи състав),

състоящ се от: R. Silva de Lapuerta (докладчик), председател на състава, C. G. Fernlund, J.-C. Bonichot, Ал. Арабаджиев и E. Regan, съдии,

генерален адвокат: E. Танчев,

секретар: A. Calot Escobar,

предвид изложеното в писмената фаза на производството,

като има предвид становищата, представени:

– за Tünkers Maschinenbau GmbH и Tünkers Франция, от J.- J. Gatineau и C. Fattaccini, avocats,

– за френското правителство, от D. Colas, E. de Moustier и E. Armoet, в качеството на представители,

– за Европейската комисия, от M. Heller и M. Wilderspin, в качеството на представители,

* Език на производството: френски.

предвид решението, взето след изслушване на генералния адвокат, делото да бъде разгледано без представяне на заключение,

постанови настоящото

Решение

1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 3, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 1346/2000 на Съвета от 29 май 2000 година относно производството по несъстоятелност (ОВ L 160, 2000 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 1, стр. 143).

2 Запитването е отправено в рамките на спор между Tünkers France (наричано по-нататък „TF“) и Tünkers Maschinenbau GmbH (наричано по-нататък „TM“), от една страна, и Expert France, от друга страна, относно иск за отговорност за нелоялна конкуренция, предявен от последното дружество срещу TM и TF.

Правна уредба

Регламент № 1346/2000

3 Съображения 4, 6 и 7 от Регламент № 1346/2000 гласят:

„(4) С оглед правилното функциониране на вътрешния пазар е необходимо да се избегне практиката страните да бъдат подтиквани да прехвърлят авоари или съдебни производства от една в друга държава членка, за да придобият по-благоприятно правно положение (т.н[ар]. „forum shopping“).

[…]

(6) Съгласно принципа на пропорционалността настоящият регламент следва да се сведе до разпоредби, които регламентират компетентността за образуване на производства по несъстоятелност и вземането на решения, които пряко произтичат от производството по несъстоятелност и са тясно свързани с него. Настоящият регламент следва също да съдържа разпоредби относно признаването на тези решения и приложимото право, които също съблюдават този принцип.

(7) Производствата по несъстоятелност, които са свързани с ликвидация на неплатежоспособни дружества или други юридически лица, конкордатите и другите аналогични производства се изключват от обхвата на приложение на Брюкселската конвенция от 1968 г. относно подведомствеността и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела, изменена с конвенциите по присъединяването към тази конвенция“.

4 Член 3, параграф 1 от този регламент има следния текст:

„Съдилищата на държавата членка, на чиято територия е разположен центърът на основните интереси на длъжника, са компетентни да образуват производство по несъстоятелност. За дружествата и юридическите лица, седалището според устройствения акт се презюмира за център на основните интереси до доказване на противното“.

Регламент (ЕО) № 44/2001

5 Съображения 7 и 19 от Регламент (ЕО) № 44/2001 на Съвета от 22 декември 2000 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (ОВ L 12, 2001 г., стр. 1; Специално издание на български език, глава 19, том 3, стр. 74 и поправка в ОВ L 10, 2014 г., стр. 32) гласят следното:

„(7) Обхватът на настоящия регламент трябва да включва всички основни граждански и търговски дела с изключение на някои ясно определени дела.

[…]

(19) Трябва да се гарантира приемственост между Брюкселската конвенция и настоящия регламент и за тази цел трябва да се установят преходни разпоредби. Същата нужда от приемственост се прилага и по отношение на тълкуването на Брюкселската конвенция от Съда на Европейските общности, а Протоколът от 1971 г. трябва също така да остане приложим спрямо висящи дела към момента на влизане в сила на настоящия регламент“.

6 Член 1, параграфи 1 и 2 от Регламент № 44/2001 гласи:

„1. Настоящият регламент се прилага по граждански и търговски дела, независимо от естеството на съда или правораздавателния орган. Той не обхваща по-специално данъчни, митнически или административни дела.

2. Настоящият регламент не се прилага по отношение на:

а) гражданското състояние, правоспособността и дееспособността на физическите лица, имуществените права, произтичащи от брачни правоотношения, завещания и наследяване;

б) банкрут, производства, свързани с обявяването на дружества или други юридически лица в несъстоятелност, конкордати и аналогични производства;

в) социално осигуряване;

г) арбитраж“.

Спорът в главното производство и преюдициалният въпрос

7 Expert Maschinenbau GmbH, учредено по германското право дружество, извършва дейност по производство на оборудване за автомобилната промишленост, чието изключително разпространение във Франция е възложено на Expert France.

8 На 14 юли 2006 г. Amtsgericht Darmstadt (Районен съд Дармщат, Германия) образува производство по несъстоятелност по отношение на Expert Maschinenbau и назначава синдик.

9 На 13 септември 2006 г. синдикът сключва с TM временно споразумение за прехвърляне, което предвижда поемане от последното на сектор от дейността на Expert Maschinenbau. На 22 септември 2006 г. синдикът прехвърля посочения сектор на дейност на Wetzel Fahrzeugbau GmbH — учредено по германското право дружество, което е дъщерно дружество на TM.

10 С писма от 19 септември, както и от 24 и 27 октомври 2006 г. TM поканва клиентите на Expert France, пред които се представя като приобретател на Expert Maschinenbau, занапред да се обръщат към него, за да извършват поръчките си.

11 Като приема, че това действие представлява нелоялна конкуренция, на 25 февруари 2013 г. Expert France предявява пред Tribunal de commerce de Paris (Търговски съд Париж, Франция) иск срещу TM и TF за отговорност за действия на нелоялна конкуренция.

12 TM и TF оспорват подсъдността на този съд на основание член 3, параграф 1 от Регламент № 1346/2000 и поддържат, че спорът е подсъден на Amtsgericht Darmstadt (Районен съд Дармщат) в качеството му на юрисдикция, образувала производството по несъстоятелност срещу Expert Maschinenbau.

13 Tribunal de commerce de Paris отхвърля възражението за неподсъдност с решение от 8 ноември 2013 г., което е потвърдено с решение на Cour d'appel de Paris (Апелативен съд Париж, Франция) от 19 юни 2014 г. TM и TF подават касационна жалба срещу това решение пред запитващата юрисдикция. Те поддържат, че компетентен да разгледа иск за отговорност за нелоялна конкуренция — доколкото такъв иск произтича пряко от производството по несъстоятелност — е съдът, образувал това производство.

14 В този контекст запитващата юрисдикция изпитва съмнения относно обхвата на международната компетентност на съда, който е образувал производството по несъстоятелност, както е предвиден в член 3, параграф 1 от Регламент № 1346/2000, и иска да се установи по-конкретно дали искът за нелоялна конкуренция, предявен от дъщерно дружество на дружество в състояние на несъстоятелност, може да се счита за иск, който произтича пряко от производството по несъстоятелност и е тясно свързан с него.

15 При тези условия Cour de cassation (Касационен съд, Франция) решава да спре производството и да постави на Съда следния преюдициален въпрос:

„Трябва ли член 3 от Регламент [№ 1346/2000] да се тълкува в смисъл, че е от изключителната компетентност на съда, образувал производството по несъстоятелност, разглеждането на иска за ангажиране на отговорност срещу приобретателя на част от дейността, придобита в рамките на това производство, за това, че неоснователно се е представил като извършващ изключително разпространение на произвежданите от длъжника артикули?“.

По преюдициалния въпрос

16 Отговорът на преюдициалния въпрос изисква да се определи обхватът на компетентността на съда, образувал производството по несъстоятелност по смисъла на член 3, параграф 1 от Регламент № 1346/2000, тъй като член 1, параграф 2, буква б) от Регламент № 44/2001, който се прилага по граждански и търговски дела, изключва от своето приложно поле „банкрут, конкордати и аналогични производства“.

17 В това отношение следва да се припомни, че Съдът, изхождайки по-специално от подготвителните работи по Конвенцията от 27 септември 1968 година относно компетентността и изпълнението на съдебните решения по граждански и търговски дела (ОВ L 299, 1972 г., стр. 32; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 10, стр. 3, наричана по-нататък „Брюкселската конвенция“) — заменена от Регламент № 44/2001 — е постановил, че последният регламент и Регламент № 1346/2000 трябва да се тълкуват така, че да се избегнат както припокриването на правните норми, съдържащи се в тези актове, така и правните празноти. Следователно исковете, които съгласно член 1, параграф 2, буква б) от Регламент № 44/2001 са изключени от приложното поле на последния, доколкото спадат към „банкрут, конкордати и аналогични производства“, попадат в приложното поле на Регламент № 1346/2000. Съответно исковете, които не са в приложното поле на член 3, параграф 1 от Регламент № 1346/2000, попадат в обхвата на Регламент № 44/2001 (решение от 4 септември 2014 г., Nickel & Goeldner Spedition, C-157/13, EU:C:2014:2145, т. 21).

18 Съдът също така е отбелязал, че — както личи по-специално от съображение 7 от Регламент № 44/2001 — волята на законодателя на Съюза е била да се възприеме широко разбиране на понятието „граждански и търговски дела“, което се съдържа в член 1, параграф 1 от този регламент, и следователно да се определи широко приложно поле на последния. За сметка на това съгласно съображение 6 от Регламент № 1346/2000 приложното поле на този регламент не трябва да се тълкува разширително (решение от 4 септември 2014 г., Nickel & Goeldner Spedition, C-157/13, EU:C:2014:2145, т. 22).

19 В приложение на тези принципи Съдът е постановил, че само исковете, които произтичат пряко от производство по несъстоятелност и които са тясно свързани с него, са изключени от приложното поле на Регламент № 44/2001. Следователно единствено тези искове попадат в приложното поле на Регламент № 1346/2000 (решение от 4 септември 2014 г., Nickel & Goeldner Spedition, C-157/13, EU:C:2014:2145, т. 23).

20 Именно същият критерий е възпроизведен в съображение 6 от Регламент № 1346/2000, за да отграничи предмета на последния. Така съгласно това съображение посоченият регламент следва да се сведе до разпоредби, които регламентират компетентността за образуване на производства по несъстоятелност и вземането на решения, които „пряко произтичат от производството по несъстоятелност и са тясно свързани с него“.

21 В този контекст следва да се определи, в светлината на гореизложените съображения, дали един иск за отговорност за нелоялна конкуренция като този по главното производство отговаря на този двоен критерий.

22 Що се отнася до първия критерий, следва да се припомни, че за да се установи дали даден иск произтича пряко от производство по несъстоятелност, решаващият критерий, възприет от Съда с оглед на определянето на областта, към която спада даден иск, е не процесуалният контекст, в който се вписва този иск, а правното му основание. Съгласно този подход е необходимо да се провери дали източникът на правото или на задължението, което е в основата на иска, са общите правила на гражданското и търговското право, или са дерогиращите правила, характерни за производствата по несъстоятелност (решение от 4 септември 2014 г., Nickel & Goeldner Spedition, C-157/13, EU:C:2014:2145, т. 27).

23 В конкретния случай от констатациите на запитващата юрисдикция е видно, че искът по главното производство цели да ангажира отговорността на TM и TF, първото от които дружества е приобретател на част от дейността, придобита в рамките на производство по несъстоятелност, за извършване на твърдени действия на нелоялна конкуренция в ущърб на Expert France. По този иск Expert France оспорва не валидността на прехвърлянето, извършено в рамките на производството по несъстоятелност, образувано от Amtsgericht Darmstadt (Районен съд Дармщат), а факта, че TM, като е установило контакт с клиентите на Expert France и ги е поканило занапред да се обръщат пряко към него, за да извършват поръчките си, се е опитало да си присвои неговата клиентела в ущърб на неговите интереси.

24 Несъмнено в решение от 2 юли 2009 г., SCT Industri (C-111/08, EU:C:2009:419, т. 33) Съдът е постановил, че иск, с който се оспорва прехвърляне на дружествени дялове, извършено в рамките на производство по несъстоятелност, попада в приложното поле на Регламент № 1346/2000.

25 За разлика от това дело обаче, по което синдикът, прехвърлил дружествените дялове, е упрекнат, че не е използвал правомощие, което той черпи именно от националноправни разпоредби, които уреждат колективните производства, спорът по главното производство се отнася само до поведението на приобретателя.

26 По-нататък, Expert France действа изключително с оглед на защитата на своите собствени интереси, а не за да защити тези на кредиторите в това производство по несъстоятелност. Накрая, този иск е предявен срещу TM и TF, чието поведение се подчинява на правила, различни от тези, приложими в рамките на производство по несъстоятелност. Така евентуалните последици от такъв иск не биха могли да имат каквото и да било въздействие върху производството по несъстоятелност.

27 Вследствие на това трябва да се констатира, че предявяването на иск за отговорност за нелоялна конкуренция като разглеждания по главното производство е отделно и не намира основание в правила, специфични за производствата по несъстоятелност.

28 Що се отнася до втория критерий, споменат в точка 20 от настоящото решение, според постоянната практика на Съда, за да се вземе решение дали залегналото в член 1, параграф 2, буква б) от Регламент № 44/2001 изключение намира приложение, определящ е интензитетът на съществуващата връзка между съдебен иск и производството по несъстоятелност (решение от 2 юли 2009 г., SCT Industri, C-111/08, EU:C:2009:419, т. 25).

29 В делото по главното производство искът за отговорност несъмнено е насочен срещу TM, приобретател на част от дейност в рамките на производство по несъстоятелност. Въпреки това придобитото право, веднъж влязло в имуществото на приобретателя, не може да запази пряка връзка с несъстоятелността на длъжника при всякакви обстоятелства.

30 В този контекст, макар да не може да се оспорва наличието на връзка между иска по главното производство и производството по несъстоятелност по отношение на Expert Maschinenbau, тази връзка не изглежда нито достатъчно пряка, нито достатъчно тясна, за да се изключи Регламент № 44/2001 и вследствие на това да бъде приложим Регламент № 1346/2000.

31 Предвид гореизложените съображения на преюдициалния въпрос следва да се отговори, че член 3, параграф 1 от Регламент № 1346/2000 трябва да се тълкува в смисъл, че не е от компетентността на съда, образувал производството по несъстоятелност, иск за ангажиране на отговорност за нелоялна конкуренция, с който приобретателят на част от дейността, придобита в рамките на производство по несъстоятелност, се упреква за това, че неоснователно се е представил като извършващ изключителното разпространение на произвежданите от длъжника артикули.

По съдебните разноски

32 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (първи състав) реши:

Член 3, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 1346/2000 на Съвета от 29 май 2000 година относно производството по несъстоятелност трябва да се тълкува в смисъл, че не е от компетентността на съда, образувал производството по несъстоятелност, иск за ангажиране на отговорност за нелоялна конкуренция, с който приобретателят на част от дейността, придобита в рамките на производство по несъстоятелност, се упреква за това, че неоснователно се е представил като извършващ изключителното разпространение на произвежданите от длъжника артикули.

Подписи